

LABBNYTT

NR 106, OKTOBER 2022

Klinisk mikrobiologi

Infektionspaket - blodsmitta

Vi vill påminna om de infektionsscreeningpaket som finns. Vinsten med dessa paket är att det kan spara tid vid beställning, att de ger information till lab om de prover som ska sparas en längre tid eller om provet är akut. Det är viktigt att känna till innehållet i paketen, ibland kan det finnas behov av ytterligare analyser. För mer information om respektive paket, se labhandboken.

- Infektionsscreening av asylsökande: **asylsc**
- Infektionsscreening av gravid: **gravsc**
- Infektionsscreening vid blodsmittetillbud: **blodsm**
- Infektionsscreening vid infertilitetsutredning: **fertut**
- Infektionsscreening vid organdonation: **orgdon**

Om koderna inte är beställningsbara på din klinik så måste de aktiveras/laddas ned av klinikens VAS-administratör.

/Ellen Vesterlund

Venprovtagning och slaskrör

Rutinen gällande venprovtagning är uppdaterad.

Rekommenderad ordningsföljd för provkär:

1. Slaskrör
2. Blododling (blododlingsflaska aerob, blododlingsflaska anaerob eller blododlingsflaska barnflaska aerob)
3. Koagulationsrör (citratrör)
4. Serumrör med eller utan tillsatser

5. Andra rör med tillsatsämnen

/Ulrika Lidén

Klinisk kemi

Faste och icke-faste lipider samt non-HDL

I och med kommande övergång till nya Alinityinstrument i Region Norrbotten, kommer vi införa ändringar för lipidanalyterna. Lipider, inklusive triglycerider, kan i många fall tas **utan föregående fasta**, men **i vissa fall bör lipider tas fastande**. Det kommer därför gå att beställa antingen fastande eller icke-fastande lipider med separata analyskoder. Det finns tillfällen då lipidstatus lämpligen tas fastande. Det är tex. när icke-fastande triglycerider är > 4 mmol/L, för diagnos och uppföljning av blandade dyslipidemier och vid isolerad hypertriglyceridemi. Innan start av medicinerings som ger uttalad hypertriglyceridemi (ex isoretionin) bör prover tas fastande och så även hos genetiskt predisponerade individer och på patienter som haft hypertriglyceridemisk pankreatit. LDL-kolesterol-nivån är i genomsnitt 0,1–0,2 mmol/L lägre vid icke-fasta, vilket gäller både beräknat LDL-kolesterol samt direktmätt LDL-kolesterol. Det är upp till beställande läkare att avgöra om fasteprov eller inte är lämpligt för respektive patient och tillfälle.

Vi inför också **Non-HDL** som beställningsbar analys. Den kommer även rapporteras automatiskt vid beställning av total-kolesterol och HDL, då det är en beräknad analys. Införandet av detta är i linje med de senaste rekommendationerna från European federation of clinical chemistry and laboratory medicine (EFLM), European atherosclerosis society (EAS) och Equalis samt uppdateringen av riskbedömningar enligt SCORE till SCORE2.

Mer information om analyskoder mm. kommer i Labhandbokens nyheter i samband med start.

/Elisabet Söderström

Nya instrument i december från Abbott på alla våra Kliniskt kemiska laboratorier

Alla 5 sjukhuslab i regionen får nya instrument, Abbott Alinity, för analyser inom rutinkemi, proteiner, hormoner och läkemedel. Det medför:

- Inga större förändringar för majoriteten av analyserna.
- Läkemedlen Digoxin, Fenytoin, Gentamicin, Karbamazepin, samt Vancomycin byter metodprincip.
- Abbott uppdaterar även tillverkningen av vissa reagens, vilket innebär att vi troligen kommer att gå över till den senaste formuleringen för Bilirubin total, Fosfatas alkalisk (ALP), Glutamyltransferas (γ -GT), Järn, samt Laktatdehydrogenas (LD).
- S, U-Urea kommer byta metod/reagens, då den nya formuleringen inte ännu är lanserad för Alinity.

På labben innebär de nya instrumenten en förbättrad arbetsmiljö, med smidigare hantering vid instrumenten samt mindre tidsåtgång till dagligt och veckovist underhåll.

När vi är klara med verifieringarna och jämförelserna av de nya metoderna och instrumenten återkommer vi i Labbnytt och i Labhandbokens nyheter med mer

LABBNYTT

NR 106, OKTOBER 2022

information och uppdatering om relevanta skillnader.

/Elisabet Söderström

Analys av B-Takrolimus vid Sunderby sjukhus

Fr.o.m **22/8** utför vi analys av **B-Takrolimus** vid klinisk kemi, Sunderby sjukhus.

Analysen utförs med en, från Abbott, immunkemisk metod (CMIA) som är verifierad mot liknande metoder som används vid klinisk kemi i Umeå och Sahlgrenska, Göteborg.

Patientjämförelsen ser samstämmig ut i det jämförda materialet.

Provtagningsrutiner: Som tidigare ska venprov i [EDTA-rör, lila propp tas](#). Provkod i VAS är **Takrol, B-takrolimus** (läkemedel). Samma kod som tidigare används men förvalt analyserande laboratorium behöver ändras via lokala VAS-samordnare till Sunderby kemlab.

Interferens av antikroppar (HAMA eller heterofila antikroppar) som kan finnas hos patienter kan förekomma. Metoden kan korsreagera med metaboliter av takrolimus, ffa vid nedsatt eliminering t.ex. under gallstas. Vid misstanke om interferens eller metabolitanhopningar kan prov skickas till Karolinska där en masspektrometrisk metod används. I deras provtagningsanvisningar anger de: "kromatografisk metod (LC-MS/MS) vilken ger ca 20% lägre värden än immunokemiska metoder."

Analys kommer att utföras 3 ggr/vecka. Vid behov av akut analys, ring klinisk kemi för att se om det finns möjlighet till det.

/Elisabet Söderström

Vill ni undvika att ta om prover?

För korrekta analys svar är det viktigt att provet centrifugeras på labbet inom rätt tid för att separera serum respektive plasma från blodcellerna.

På förekommen anledning påminner vi om följande viktiga punkter vid venprovtagning;

- Märk röret rätt.
- Provtagnings**tiden** på **röretiketten** ska motsvara **tid då provröret fylldes** – inte den tid remiss lagts upp i VAS. Felaktig provtagnings**tid** i VAS kan och ska ändras innan remiss sänds! Alternativt för hand.
- Provet skall snarast till laboratoriet.
- Tilläggsbeställningar förutsätter att detta handhavande följs.
- Spara **INTE** tagna provrör på avdelningarna eller mottagningar!
- Visst läste du att detta leder till att du slipper ta om prover.

För ytterligare information om hållbarhet och centrifugering, se Provtagningsinformation "Venprovtagning" och respektive provtagningsanvisning i Labhandboken.

Tack för samarbete!
/Emma Skogsberg/Tina Asklin

Inlämning av vasektomi- och fertilitetsprover i länet

Fr.om. vecka 40 gäller nya tider för inlämnade av spermaprov på samtliga laboratorier i länet:

KONTROLL EFTER VASEKTOMI

Prov kan inlämnas till laboratoriet följande tider:

Klin kem Sunderby:

Måndag – Torsdag 8 – 16.

Klin kem Gällivare:

Måndag – Torsdag 8 – 16.

Klin kem Kiruna:

Kontakta laboratoriet för tidsbokning, tel 0980-730 88.

Prov kan lämnas in i Piteå och Kalix för vidare transport till klin. kem. lab. Sunderbyn följande tider:

Klin kem Piteå:

Måndag – Torsdag 8 – 16.

Klin kem Kalix:

Måndag – Torsdag 8 – 16.

FERTILITETSUTREDNING

Tidsbokning vid Sunderby sjukhus kliniskt kemiskt laboratorium på tel. 0920-282694.

Information om detta hittas också i provtagningsanvisningen för sperma analyser.

/Frida Vikman/Isabelle Ölvebo-Labba

LABBNYTT

NR 106, OKTOBER 2022

Psst....vissa av våra kunder sätter etiketterna tokigt på rören. Är ni en av dem?

Etiketterna skall sitta så att de kan scannas, högt upp mot korken, rak streckkod och siffrorna rättvända, kolla att LID-numret sitter överst.

Vi är tacksam om ni påminner kollegorna om detta.

Tack för samarbete!

/Tina Asklin

Förändrad svarshantering hos externt lab

Flera externa laboratorier upphör med att skicka ut papperssvar som ett led i digitaliseringen.

Denna förändring innebär för dig som kund att du får snabbare provsvar. För att kunna gå in och hämta provsvaren elektroniskt behöver Ni kontakta Info solutions för att skapa ett kundkonto, detta är kostnadsfritt. OBS! Denna förändring görs i nuläget endast för svar, pappersremiss-hantering kvarstår tills vidare. Via InfoSolutions LabPortal kan ni sedan ta emot labsvar. -Laboratiemedicin har ingen möjlighet att administrera detta för alla verksamheter inom regionen, därför behöver ni själva beställa kundkonto för att kunna ta emot elektroniska svar från externt lab.

För beställning av kundkonto, kontakta support@infosolutions.se. InfoSolutions meddelar dig sen när du kan börja använda LabPortalen.

/Anita Bergdahl

PNA-Patientnära analyser

Alla PNA frågor som inte är akuta ska gå via funktionsbrevlådan.

Vår PNA koordinator har tyvärr slutat hos oss och vi har inte hunnit att åter rekrytera. Vi behöver därför samla alla PNA frågor till vår funktionsbrevlåda och fördela ut till rätt person så du får hjälp med ditt ärende:

PNA@norrbotten.se

/Karin Jones

Hjälp oss bli bättre!

(klicka här)